

Referentiegid: 50 Medicijnen en Seksuele Effecten

01	Antidepressiva	09	Sedativa en Anxiolytica
02	Antidepressiva (SNRI)	10	Anxiolytica en Sedativa
03	Antidepressiva (NDRI)	11	Neuropathische Analgetica en Anti-epileptica
04	Antidepressiva (NaSSA)	12	Anti-epileptica en Stemningsstabilisatoren
05	Antidepressiva (TCA)	13	Opioïden en Pijnstillers
06	Antipsychotica	14	Gastro-intestinale Middelen
07	Antihypertensiva	15	Spasmolytica en Spierrelaxantia
08	Urologische en Hormonale Middelen	16	Urologische en Seksuologische Farmaca

Antidepressiva

1 Fluoxetine (Preview 1/5)

Werkingsmechanisme: Selectieve remming van de presynaptische serotonineheropname (SSRI), leidend tot verhoogde serotonerge transmissie en stimulatie van met name 5-HT₂-receptoren.

Seksueel effect: Veelvuldig gerapporteerd libidoverlies, vertraagde ejaculatie, anorgasmie en verminderde genitale sensitiviteit bij zowel mannen als vrouwen. De lange halveringstijd van de actieve metaboliet norfluoxetine verlengt het aanhouden van deze bijwerkingen.

Klinische toepassingsnota: Bespreek seksuele bijwerkingen vóór start van de therapie conform de Zorgstandaard Seksuele Disfuncties. Evalueer bij aanhoudende klachten dosisaanpassing of overleg met de voorschrijver over een switch naar bupropion of mirtazapine. Vakdeskundige farmacologische verificatie vóór publicatie vereist wegens patiëntveiligheid.

2 Sertraline

Werkingsmechanisme: Krachtige selectieve serotonineheropnameremmer met lichte dopaminerge heropnameremming bij hogere doseringen. Seksueel effect: Significante remming van de orgasmerespons, vertraagde ejaculatie en verlaagd seksueel verlangen bij beide seksen.

Klinische toepassingsnota: Monitor veranderingen in seksueel functioneren structureel in de behandelcyclus. Overleg eventuele additiestrategieën of dosisverlaging met de behandelend arts; verificatie door een vakdeskundige blijft vereist.

3 Paroxetine

Werkingsmechanisme: Zeer selectieve serotonineheropnameremmer met additionele m-cholinoceptor-antagonistische (anticholinerge) eigenschappen en inhibitie van stikstofoxidesynthase. Seksueel effect: Hoogste incidentie van erectiestoornissen, anorgasmie, ejaculatiestoornissen en libidoverlies binnen de SSRI-klasse.

Klinische toepassingsnota: Vaak therapeutisch ingezet bij premature ejaculatie, maar hinderlijk bij depressiebehandeling. Betrek therapietrouw en medicatie-switch in het behandeloverleg; farmacologische validatie door vakspecialist noodzakelijk.

4 Citalopram

Werkingsmechanisme: Racemisch mengsel dat selectief de heropname van serotonine blokkeert, resulterend in centrale en perifere 5-HT₂-activatie. Seksueel effect: Dosisafhankelijk verlies van libido, genitale gevoelloosheid en vertraagde of afwezige orgasmes.

Klinische toepassingsnota: Vraag proactief naar genitale gevoelsveranderingen tijdens psycho-educatie. Consulteer de voorschrijver voor dosisoptimalisatie; vakinhoudelijke factcheck vereist vóór definitieve klinische toepassing.

5 Escitalopram

Werkingsmechanisme: Zuiver S-enantiomeer van citalopram met allosterische binding aan de serotoninetransporter voor sterke 5-HT-heropnameremming. Seksueel effect: Dosisafhankelijke daling van seksueel verlangen, verminderde excitatie en anorgasmie.

Klinische toepassingsnota: Differentieer klachten tussen depressiesymptomen en iatrogene farmacologische effecten. Bespreek behandelopties conform vigerende richtlijnen; inhoudelijke toetsing door farmacoloog/arts blijft voorbehouden.

6 Clomipramine

Werkingsmechanisme: Tricyclisch antidepressivum met krachtige serotonineheropnameremming en anticholinerge eigenschappen.

Seksueel effect: Aanzienlijke remming van orgasme en ejaculatievertraging tot anorgasmie; kan libido dempen.

Klinische nota: Soms off-label ingezet bij premature ejaculatie, maar leidt vaak tot ongewenste anorgasmie. Factcheck door deskundige vereist.

Antidepressiva (SNRI)

7 Venlafaxine

Werkingsmechanisme: Remt de heropname van serotonine en, bij hogere doseringen, noradrenaline. Seksueel effect: Dosisafhankelijke remming van erectie, vertraagde ejaculatie of anorgasmie en verminderd seksueel verlangen. Klinische toepassingsnota: Evalueer dosisaanpassingen bij optredende seksuele bijwerkingen. Een farmacologische verificatie door een deskundige is vóór definitieve publicatie vereist.

Geschikt als beknopt klinisch referentiekader bij seksuologische intake en evaluatie van medicatie-geïnduceerde seksuele disfuncties.

8 Duloxetine

Werkingsmechanisme: Duale heropnameremmer van serotonine en noradrenaline (SNRI). Seksueel effect: Kan leiden tot een verminderd libido, vertraagde zaadlozing of anorgasmie en erectiestoornissen. Klinische toepassingsnota: Breng seksuele baseline-functies in kaart voorafgaand aan behandeling. Farmacologische controle door een bevoegd specialist blijft noodzakelijk vóór klinische publicatie.

Dient als naslagitem voor seksuologen en artsen bij het bespreken van bijwerkingen op verlangen en orgasme.

Antidepressiva (NDRI)

9 Bupropion

Werkingsmechanisme: Selectieve remming van de heropname van noradrenaline en dopamine (NDRI). Seksueel effect: Vrijwel geen negatieve invloed op de seksuele respons; kan libido en seksuele responsiviteit soms ondersteunen. Klinische toepassingsnota: Wordt soms overwogen als alternatief bij SSRI-geïnduceerde seksuele disfunctie. Controleer contra-indicaties; deskundige verificatie is vereist.

Te gebruiken bij behandelkeuzes en psycho-educatie over antidepressiva met een gunstig seksueel bijwerkingenprofiel.

Antidepressiva (NaSSA)

10 Mirtazapine

Werkingsmechanisme: Noradrenerg en specifiek serotonerg antidepressivum (NaSSA) via presynaptische alfa-2-adrenoceptorantagonisme en 5-HT_{2/3}-blokkade. Seksueel effect: Laag risico op seksuele functiestoornissen; interfereert zelden met erectie of orgasme. Klinische toepassingsnota: Kan als alternatief dienen bij patiënten met hinderlijke serotonerge seksuele bijwerkingen. Farmacologische verificatie blijft vereist.

Inzetbaar als referentie bij het analyseren van medicatiewissels binnen de multidisciplinaire seksuologische zorg.

Antidepressiva (TCA)

11 Amitriptyline

Werkingsmechanisme: Tricyclisch antidepressivum met niet-selectieve heropnameremming van monoaminen en sterke anticholinerge en antihistaminerge werking. Seksueel effect: Erectiestoornissen, verminderde vaginale lubricatie, vertraagde ejaculatie en sedatie-gerelateerde libidodaling. Klinische toepassingsnota: Wees alert op perifere anticholinerge effecten bij genitale opwinding. Specialistische inhoudelijke controle is vereist vóór publicatie.

Bruikbaar als farmacologisch naslagpunt bij de differentiaaldiagnostiek van lubricatie- en erectieproblemen.

Antipsychotica

12 Haloperidol

Werkingsmechanisme: Typisch antipsychoticum met sterke dopamine D2-receptorantagonisme in het tubero-infundibulaire pad.

Seksueel effect: Hyperprolactinemie leidend tot hypogonadisme, ernstig verlies van libido, erectiestoornissen en amenorroe.

Klinische nota: Controleer prolactinespiegels bij gerapporteerde seksuele disfuncties. Factcheck door deskundige vereist.

13 Risperidon

Werkingsmechanisme: Atypisch antipsychoticum met uitgesproken D2- en 5-HT2A-blokkade.

Seksueel effect: Zeer sterke prolactineverhoging; veroorzaakt frequente erectiele disfunctie, libidoverlies, ejaculatiestoornissen en galactorroe.

Klinische nota: Bij hardnekkige disfunctie kan overstap of additie van aripiprazol overwogen worden. Factcheck door deskundige vereist.

14 Olanzapine

Werkingsmechanisme: Multireceptor-antagonist (dopaminerg, serotonerg, histaminerg en cholinerg).

Seksueel effect: Matige prolactinestijging, uitgesproken sedatie, metabool syndroom en afname van seksueel verlangen en opwinding.

Klinische nota: Differentieer tussen directe farmacologische remming en secundaire effecten van gewichtstoename/sedatie. Factcheck door deskundige vereist.

15 Aripiprazol

Werkingsmechanisme: Partiële dopamine D2- en 5-HT1A-agonist en 5-HT2A-antagonist.

Seksueel effect: Neutraal seksueel profiel; verlaagt verhoogd prolactine en kan seksuele functie herstellen. Zelden hyperseksualiteit.

Klinische nota: Bruikbaar alternatief bij door hyperprolactinemie geïnduceerde seksuele disfunctie. Factcheck door deskundige vereist.

Antihypertensiva

16 Metoprolol (Preview 2/5)

Werkingsmechanisme: Selectieve bèta-1-adrenoceptorantagonist; verlaagt hartfrequentie, perifere perfusie en sympathische stimulatie.

Seksueel effect: Erectiele rigiditeitsvermindering en verminderde genitale vascularisatie; incidenteel verlaagd libido.

Klinische nota: Bespreek cardiovasculaire comorbiditeit vs. medicatiebijwerking; overweeg zo nodig vaatverwijdende alternatieven. Factcheck door deskundige vereist.

17 Atenolol

Werkingsmechanisme: Hydrofiele bèta-1-selectieve receptorblokker met perifere hemodynamische effecten.

Seksueel effect: Gereduceerde arteriële instroom naar het corpus cavernosum, leidend tot erectiestoornissen en verminderde seksuele vitaliteit.

Klinische nota: Evalueer of bloeddrukregulatie behouden kan blijven met seksueel neutrale antihypertensiva. Factcheck door deskundige vereist.

18 Hydrochloorthiazide

Werkingsmechanisme: Thiazidediureticum dat distale natrium- en chloride-reabsorptie remt en perifeer vaatvolume vermindert.

Seksueel effect: Frequente erectiele disfunctie en afgenomen seksuele opwinding door volumeafname en zinkdepletie.

Klinische nota: Bij persisterende klachten kan vervanging door een ACE-remmer of ARB geëvalueerd worden. Factcheck door deskundige vereist.

19 Spironolacton

Werkingsmechanisme: Kaliumsparend diureticum en aldosteronantagonist met anti-androgene binding aan de androgeenreceptor.

Seksueel effect: Libidoverlies, erectiele disfunctie, gynaecomastie bij mannen; cyclusstoornissen bij vrouwen.

Klinische nota: Anti-androgene nevenwerkingen zijn dosisafhankelijk; eplerenon kan een alternatief bieden. Factcheck door deskundige vereist.

20 Nebivolol

Werkingsmechanisme: Derde-generatie bètablokker met stikstofmonoxide (NO)-gemedieerde endotheelafhankelijke vasodilatatie.

Seksueel effect: Geen tot minimale negatieve impact op erectiele functie; kan erecties behouden of verbeteren via NO-afgifte.

Klinische nota: Eerste keus bètablokker wanneer behoud van erectiele functie prioriteit heeft. Factcheck door deskundige vereist.

Urologische en Hormonale Middelen

21 Finasteride (Preview 3/5)

Werkingsmechanisme: Type II 5-alfa-reductaseremmer; blokkeert omzetting van testosteron in dihydrotestosteron (DHT).

Seksueel effect: Libidovermindering, verminderde ejaculaatvolumes en erectiestoornissen; risico op post-finasteridesyndroom.

Klinische nota: Bespreek vooraf de mogelijke persistentie van klachten na staken van de therapie. Factcheck door deskundige vereist.

22 Dutasteride

Werkingsmechanisme: Duale remmer van type I en type II 5-alfa-reductase met sterke DHT-onderdrukking.

Seksueel effect: Erectiestoornissen, verminderde ejaculatiekracht en -volume, en uitgesproken verlies van seksueel verlangen.

Klinische nota: Heeft een langere halfwaardetijd dan finasteride; effecten persisteren langer na stopzetting. Factcheck door deskundige vereist.

23 Tamsulosine

Werkingsmechanisme: Selectieve alfa-1A-adrenoceptorantagonist in prostaatblaashals en blaassfincter.

Seksueel effect: Retrograde ejaculatie of anejaculatie door relaxatie van de blaashals; libido en erectie blijven intact.

Klinische nota: Patiënten moeten expliciet geïnformeerd worden over het optreden van een 'droog orgasme'. Factcheck door deskundige vereist.

24 Cyproteronacetaat

Werkingsmechanisme: Sterk anti-androgeen met progestagene werking dat de gonadotrofineafgifte en androgeenreceptoren remt.

Seksueel effect: Drastische reductie van seksuele fantasieën, libido en erectiele functie; verlies van ejaculatie.

Klinische nota: Wordt therapeutisch gebruikt bij hyperseksualiteit/parafilieën of prostaatkanker. Factcheck door deskundige vereist.

25 Leuproreline

Werkingsmechanisme: GnRH-agonist leidend tot continue receptorstimulatie, downregulatie en chemische castratie.

Seksueel effect: Nagenoeg volledige suppressie van testosteron met compleet libidoverlies, erectiefalen en genitale atrofie.

Klinische nota: Seksuele begeleiding dient te focussen op acceptatie en niet-hormoonafhankelijke intimiteit. Factcheck door deskundige vereist.

26 Tamoxifen

Werkingsmechanisme: Selectieve oestrogeenreceptormodulator (SERM) met weefselspecifieke antagonistische werking in borstweefsel.

Seksueel effect: Vaginale droogte, dyspareunie, verminderde opwindning en afgenomen seksueel verlangen bij vrouwen.

Klinische nota: Lokale niet-hormonale bevochtigingsmiddelen en glijmiddelen adviseren; overleg met oncoloog vereist. Factcheck door deskundige vereist.

27 Anastrozol

Werkingsmechanisme: Niet-steroïde aromataseremmer die perifere oestrogeensynthese nagenoeg stillegt.

Seksueel effect: Ernstige vulvovaginale atrofie, dyspareunie, bekkenbodempertone en verlies van seksuele responsiviteit.

Klinische nota: Seksuele pijnklachten vereisen vroege pelviene interventie en symptomatische ondersteuning. Factcheck door deskundige vereist.

28 Gecombineerde Orale Anticonceptiepil

Werkingsmechanisme: Exogene oestrogeen-progestageencombinatie; verhoogt Sex Hormone Binding Globulin (SHBG) en onderdrukt vrij testosteron.

Seksueel effect: Verminderd libido, verminderde genitale opwinding/lubricatie en dyspareunie bij een subgroep van gebruikers.

Klinische nota: Overweeg niet-hormonale anticonceptie of pil met ander progestageenprofiel bij aanhoudende libidoklachten. Factcheck door deskundige vereist.

Sedativa en Anxiolytica

29 Diazepam

Werkingsmechanisme: Positieve allosterische modulator van GABA-A-receptoren met centrale dempende werking.

Seksueel effect: Dosisafhankelijke sedatie, verminderde genitale prikkeloverdracht, vertraagd orgasme en verminderde opwindingsrespons.

Klinische nota: Incidentele lage dosering kan faalangst verminderen, maar chronisch gebruik remt de seksuele functie. Factcheck door deskundige vereist.

30 Lorazepam

Werkingsmechanisme: Intermediairwerkend benzodiazepine versterkt GABA-ergische inhibitie in het centrale zenuwstelsel.

Seksueel effect: Verminderde seksuele motivatie, centrale verdooving van sensaties en mogelijke erectiele en orgasmestoornissen.

Klinische nota: Evalueer of seksuele klachten gerelateerd zijn aan piekconcentraties of sedatieve overdosering. Factcheck door deskundige vereist.

Anxiolytica en Sedativa

31 Oxazepam

Werkingsmechanisme: Allosterische stimulatie van GABA-A-receptoren leidt tot centrale inhibitie.

Seksueel effect: Dempt anticipatieangst, maar kan bij hogere dosering sedatie, erectiestoornissen en vertraagde orgasmes veroorzaken.

Klinische toepassingsnota: Farmacologische factcheck door een deskundige is vereist. Breng baselinedruk en angstklachten in kaart; evalueer of dosisverlaging het seksueel functioneren herstelt.

Neuropathische Analgetica en Anti-epileptica

32 Pregabaline

Werkingsmechanisme: Binding aan alfa-2-delta-subunits van spanningsafhankelijke calciumkanalen vermindert centrale neurotransmitterafgifte. Seksueel effect: Kan leiden tot libidoverlies, anorgasmie of ejaculatiestoornissen door centrale demping.

Klinische toepassingsnota: Farmacologische factcheck door een deskundige is vereist. Verifieer bij neuropathische pijn of orgasmevertraging medicatie-geïnduceerd is alvorens over te stappen op alternatieve analgetica.

33 Gabapentine

Werkingsmechanisme: Modulatie van presynaptische spanningsafhankelijke calciumkanalen. Seksueel effect: Dosisafhankelijke anorgasmie, verminderd libido en erectiele dysfunctie gerapporteerd bij zowel mannen als vrouwen.

Klinische toepassingsnota: Farmacologische factcheck door een deskundige is vereist. Bespreek seksuele bijwerkingen expliciet bij titratie en overweeg gefractioneerde dosering of alternatieve pijnbestrijding bij klachten.

Anti-epileptica en Stemmingsstabilisatoren

34 Carbamazepine

Werkingsmechanisme: Blokkade van spanningsafhankelijke natriumkanalen en krachtige inductie van hepatische cytochroom P450-enzymen. Seksueel effect: Verhoogt SHBG, waardoor vrij testosteron daalt; veroorzaakt erectiestoornissen en verminderd verlangen.

Klinische toepassingsnota: Farmacologische factcheck door een deskundige is vereist. Bepaal vrij testosteron en SHBG bij persisterende libidoproblemen; overleg met voorschrijver over enzymneutrale alternatieven.

35 Valproïnezuur

Werkingsmechanisme: Verhoging van GABA-concentraties en remming van T-type calciumkanalen. Seksueel effect: Kan endocriene ontregeling (zoals polycysteus ovariumsyndroom, hyperandrogenisme of testosterondaling) en erectiestoornissen teweegbrengen.

Klinische toepassingsnota: Farmacologische factcheck door een deskundige is vereist. Monitor menstruatiecyclus, hormoonspiegels en gewichtstoename; evalueer seksuele neveneffecten systematisch tijdens consulten.

36 Lamotrigine

Werkingsmechanisme: Blokkade van spanningsafhankelijke natriumkanalen en remming van glutamaatafgifte. Seksueel effect: Heeft over het algemeen een neutraal seksueel bijwerkingsprofiel; beïnvloedt circulerende geslachtshormonen niet significant.

Klinische toepassingsnota: Farmacologische factcheck door een deskundige is vereist. Geldt als bruikbaar alternatief bij bipolaire stoornis wanneer andere stemmingsstabilisatoren ernstige seksuele disfunctie veroorzaken.

37 Lithium

Werkingsmechanisme: Modulatie van fosfo-inositide-cascades, neurotransmitters en schildklierfunctie. Seksueel effect: Gerapporteerde erectiestoornissen, verminderd libido en orgasmedisfunctie, vaak versterkt door secundaire hypothyreoïdie of sedatie.

Klinische toepassingsnota: Farmacologische factcheck door een deskundige is vereist. Monitor TSH en lithiumspiegel; overweeg interdisciplinair overleg bij therapieontrouw door seksuele neveneffecten.

Opioïden en Pijnstillers

38 Morfine (Preview 4/5)

Werkingsmechanisme: Agonist op mu-opiaatreceptoren in het centrale zenuwstelsel; onderdrukt GnRH-afgifte door de hypothalamus. Seksueel effect: Veroorzaakt opiaat-geïnduceerd hypogonadisme, ernstig libidoverlies, erectiestoornissen en anorgasmie.

Klinische toepassingsnota: Preview-pagina 4/5 (Opioïden/Pijnstillers). Farmacologische factcheck door een deskundige is vereist. Controleer testosteronspiegels bij chronisch gebruik; bespreek hormonale suppletie of dosisreductie met behandelend arts.

39 Oxycodon

Werkingsmechanisme: Semisynthetische mu- en kappa-opiaatreceptoragonist. Seksueel effect: Onderdrukt de hypothalamus-hypofyse-gonaden-as, resulterend in verlaagde testosteron- en oestrogenspiegels, verminderde lubricatie, erectieverlies en vertraagde ejaculatie.

Klinische toepassingsnota: Farmacologische factcheck door een deskundige is vereist. Onderscheid seksuele remming door opioïdgebruik van de belemmerende impact van chronische pijn zelf.

40 Tramadol

Werkingsmechanisme: Zwakke mu-opiaatagonist gecombineerd met serotonine- en noradrenaline-heropnameremming. Seksueel effect: Vertraagt ejaculatie en orgasme via serotonerge stimulatie; chronisch gebruik verlaagt libido door opioïdeffecten.

Klinische toepassingsnota: Farmacologische factcheck door een deskundige is vereist. Evalueer ejaculatietijd en orgasmebeleving; waarschuw patiënten voor interacties met serotonerge antidepressiva.

41 Methadon

Werkingsmechanisme: Langwerkende mu-opiaatagonist en NMDA-receptorantagonist. Seksueel effect: Veroorzaakt uitgesproken onderdrukking van LH en testosteron, resulterend in ernstig verlaagd libido, erectieproblemen en vertraagde of afwezige zaadlozing.

Klinische toepassingsnota: Farmacologische factcheck door een deskundige is vereist. Bespreek seksuele gezondheid binnen substitutietherapie; controleer androgeenstatus en overweeg gerichte substitutie bij hypogonadisme.

42 Buprenorfine

Werkingsmechanisme: Partiële mu-opiaatagonist en kappa-antagonist. Seksueel effect: Minder uitgesproken suppressie van de hypofyse-gonaden-as dan volledige agonisten; milder profiel qua erectie- en libidostoornissen.

Klinische toepassingsnota: Farmacologische factcheck door een deskundige is vereist. Kan als gunstiger alternatief dienen voor methadon wanneer seksuele functies zwaar onder druk staan.

Gastro-intestinale Middelen

43 Metoclopramide

Werkingsmechanisme: Centrale en perifere dopamine-D2-receptorantagonist. Seksueel effect: Heft de dopaminerge remming op prolactine op, leidend tot hyperprolactinemie met galactorroe, amenorroe, libidoverlies en erectiestoornissen.

Klinische toepassingsnota: Farmacologische factcheck door een deskundige is vereist. Beperk gebruik tot korte perioden; bepaal serumprolactine bij onverklaarde seksuele of hormonale symptomen.

44 Domperidon

Werkingsmechanisme: Perifere dopamine-D2-antagonist die de bloed-hersenbarrière nauwelijks passeert, maar wel inwerkt op de hypofyse. Seksueel effect: Hyperprolactinemie leidt tot secundair libidoverlies, gynaecomastie en erectiele disfunctie.

Klinische toepassingsnota: Farmacologische factcheck door een deskundige is vereist. Vraag bij persisterend verminderd verlangen naar chronisch gebruik van motiliteitsbevorderende middelen.

45 Ranitidine

Werkingsmechanisme: Competitieve histamine-H2-receptorantagonist op maagpariëtale cellen. Seksueel effect: Zeer zeldzame rapportages van erectiestoornissen of gynaecomastie; aanzienlijk geringere anti-androgene affiniteit dan cimetidine.

Klinische toepassingsnota: Farmacologische factcheck door een deskundige is vereist. Historische referentie; controleer bij klachten actuele maagbeschermers zoals protonpompremmers op alternatieve interacties.

46 Cimetidine

Werkingsmechanisme: H2-receptorantagonist met additionele perifere androgeenreceptorblokkade en remming van oestradiolafbraak. Seksueel effect: Duidelijk risico op gynaecomastie, verminderd libido en erectiele disfunctie bij langdurige behandeling.

Klinische toepassingsnota: Farmacologische factcheck door een deskundige is vereist. Kies bij gastro-intestinale klachten bij voorkeur moderne maagzuurremmers zonder anti-androgene nevenwerkingen.

Spasmolytica en Spierrelaxantia

47 Baclofen

Werkingsmechanisme: Selectieve stimulatie van presynaptische GABA-B-receptoren in het ruggenmerg. Seksueel effect: Kan ejaculatiestoornissen, anorgasmie en verminderde erectiestijfheid induceren door spinale reflexdemping en sedatie.

Klinische toepassingsnota: Farmacologische factcheck door een deskundige is vereist. Differentieer tussen neurologische uitval door spasticiteit en farmacologische inhibitie door baclofen bij revalidatietrajecten.

Urologische en Seksuologische Farmaca

48 Sildenafil (Preview 5/5)

Werkingsmechanisme: Selectieve remming van fosfodi-esterase type 5 (PDE5), waardoor cyclisch GMP behouden blijft en glad spierweefsel in het corpus cavernosum verslapt. Seksueel effect: Verbetert erectiestijfheid en -duur bij seksuele stimulatie; beïnvloedt libido of orgasme niet direct.

Klinische toepassingsnota: Preview-pagina 5/5 (Urologische & Seksuologische Farmaca). Farmacologische factcheck door een deskundige is vereist. Absolute contra-indicatie met nitraten wegens levensbedreigende hypotensie; seksuele stimulatie blijft noodzakelijk voor werking.

49 Tadalafil

Werkingsmechanisme: Langwerkende PDE5-remmer met een halfwaardetijd van circa 17,5 uur; verhoogt cGMP in vasculair weefsel. Seksueel effect: Faciliteert erecties over een venster tot 36 uur; vermindert prestatieangst door flexibelere timing.

Klinische toepassingsnota: Farmacologische factcheck door een deskundige is vereist. Dagelijkse lage dosering is geschikt bij frequente seksuele activiteit of gelijktijdige benigne prostaathyperplasie; nitraatcontra-indicatie blijft strikt gelden.

50 Dapoxetine

Werkingsmechanisme: Snelwerkende en snel geëlimineerde selectieve serotonine-heropnameremmer (SSRI). Seksueel effect: Verlengt de intravaginale ejaculatie-latentietijd (IELT) en vergroot controle over de zaadlozing.

Klinische toepassingsnota: Farmacologische factcheck door een deskundige is vereist. On-demand inname 1 tot 3 uur voor coïtus; instrueer patiënten over mogelijke misselijkheid, duizeligheid of syncope.
